

Abstrakty XXXVIII Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych (BLOKI TEMATYCZNE)

Marcin Walczak	Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego w Lublinie,	Miejsce i rola biblioteki akademickiej w strukturze uczelni wyższej – teraźniejszość i perspektywy.	Wejście w życie Ustawy 2.0 w 2018 roku wymusiło liczne zmiany w funkcjonowaniu, organizacji i strukturach uczelni wyższych. Zmiany te nie ominęły również bibliotek naukowych, działających w ramach polskich uniwersytetów. Celem prezentacji jest wskazanie i omówienie funkcji oraz roli współczesnej biblioteki akademickiej jako jednostki wchodzącej w skład uczelni wyższej. Przedmiotem rozważań będą także zmiany, jakie w ostatnim czasie zachodzą w funkcjonowaniu i organizacji bibliotek uniwersyteckich. Ponadto w prezentacji tej postawione zostaną pytania o przyszłość bibliotek akademickich oraz ich miejsce i pozycję jaką powinny zajmować w uczelnianej hierarchii poszczególnych jednostek, o ich stopień samodzielności i niezależności.
Ewa Jarmołowicz	Biblioteka Główna Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego,	Ciągłość usług bibliotecznych podczas trwania pandemii Covid-19 na przykładzie Biblioteki Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego.	Po wybuchu pandemii Covid-19 biblioteki na całym świecie stanęły przed wyborem dotyczącym tego, które usługi i w jaki sposób mają oferować swoim czytelnikom. Koniecznym stało się wprowadzenie ograniczeń, minimalnej obsługi, bezpiecznego obchodzenia się z materiałami bibliotecznymi, a jednocześnie umożliwienie użytkownikom satysfakcjonującego dostępu do potrzebnych im informacji. Celem artykułu, jest wskazanie tego, w jaki sposób przebiegała modyfikacja usług w Bibliotece Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego po wybuchu i podczas trwania pandemii Covid-19, a także przeanalizowanie zmian, które nastąpiły w komunikacji z użytkownikami oraz ich korzystaniu z zasobów biblioteki.
Dorota Ubysz	Główna Biblioteka Lekarska	Główna Biblioteka Lekarska w czasie pandemii COVID-19 – analiza świadczonych usług i potrzeb użytkowników	Artykuł przedstawia funkcjonowanie Głównej Biblioteki Lekarskiej (GBL) w czasie pandemii COVID-19. Ukazuje zastosowane przez bibliotekę rozwiązania i udogodnienia, dostosowane do sytuacji epidemicznej, pozwalające użytkownikom na bezpieczne korzystanie z usług i zbiorów GBL. Przedstawia statystyki usług zdalnych świadczonych przez bibliotekę: zestawień tematycznych literatury, usług reprograficznych, potwierdzeń udziału w publikacjach naukowych oraz wykorzystania bazy Polska Bibliografia Lekarska (PBL). Omawia zainteresowanie użytkowników zagadnieniami związanymi z COVID-19 i przedstawia materiały dotyczące tej tematyki znajdujące się w zbiorach GBL.
Izabela Czeszek	Biblioteka Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu.	Biblioteki medyczne funkcjonujące w ramach Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Uczelni Medycznych (KDBAUM) i ich działalność w obliczu pandemii Covid-19. Podsumowanie ankiety badawczej.	Celem wystąpienia jest przedstawienie analizy wyników badania ankietowego przeprowadzonego wśród dyrektorów czternastu naukowych bibliotek medycznych funkcjonujących w strukturach KDBAUM. Badanie ankietowe dotyczy zmian w funkcjonowaniu i działalności bibliotek uczelnianych, a także ograniczeń świadczonej oferty wynikających z ogłoszenia pandemii wirusa COVID-19 oraz wprowadzenia lockdownu wiosennego oraz jesiennego (decyzja Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego z dnia 11 marca 2020 r. oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 listopada 2020 r.). Badaniem objęto zagadnienia m.in. z obszaru systemu świadczonej pracy, zakresu świadczonych usług w trakcie lockdownu i po ponownym otwarciu bibliotek, narzędzi pracy oraz komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej oraz zastosowanych innowacyjnych rozwiązań. Początek zakresu chronologicznego badania przypada na 10-11 marca 2020 r.
Anna Koelmer	Biblioteka Główna Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego	Analiza bibliometryczna publikacji przytoczonych w książce "Ukryte terapie"	Już od ponad połowy wieku stosuje się w Polsce wskaźniki bibliometryczne do oceny nauki. Pomimo toczących się dyskusji dotyczących ich niedoskonałości, wciąż są powszechnie stosowane jako uzupełnienie do opinii recenzentów i ekspertów. Wykorzystując metodę bibliograficzną, w której użyto i porównywano wiele różnych indykatorów, oraz metodę statystyczną, dokonano analizy prac przytoczonych w najpopularniejszej w Polsce publikacji z zakresu tzw. medycyny z pogranicza, książce Jerzego Zięby „Ukryte terapie”.
Agnieszka Goszczyńska	Uniwersytet Medyczny w Łodzi	Udana implementacja Polityki Otwartego Dostępu - kij, marchewka, a może trzecia droga?	W wystąpieniu zostaną zaprezentowane działania na rzecz publikowania w modelu otwartym na Uniwersytecie Medycznym w Łodzi, ze szczególnym uwzględnieniem innowacyjnego wykorzystania systemów zamówień publicznych i finansowania kosztów publikacji artykułów naukowych nauczycieli akademickich oraz oceny parametrycznej.
Katarzyna Bikowska	Biblioteka Uniwersytecka UWM w Olsztynie	Granice stanu wyjątkowego - zarządzanie zasobami Biblioteki Uniwersyteckiej UWM w Olsztynie w czasie pandemii	Na ile wyjątkowość sytuacji jest usprawiedliwieniem odstępstwa od standardu? Na przykładzie działań organizatorów i kadry zarządzającej Biblioteka Uniwersytecka UWM w Olsztynie prelegentka omówi etapy wprowadzania zasad organizacji, od wybuchu pandemii Covid-19 w marcu 2020 roku. Szczególną uwagę zostaną potraktowane aspekty prawne tych decyzji. Omówione zostaną przesłanki, dyskusje i decyzje zastosowane wobec nowych zasad organizacji pracy bibliotecznej, obsługi użytkowników, udostępniania zbiorów, w tym wyjątkowym czasie.

Justyna Trawińska	Biblioteka Główna Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego	Literatura i medycyna. Rola Dyjaskusyjnego Klubu Książki na uczelni medycznej	<p>Jedną z podstawowych – żeby nie powiedzieć: konstytutywnych – zadań biblioteki jest wspieranie czytelnictwa. Każda biblioteka, niezależnie od swojego charakteru, tym właśnie zajmuje się na co dzień: poprzez wypożyczanie książek czy poprzez udostępnianie miejsca do spokojnej lektury. Oprócz tych elementarnych form popularyzowania czytelnictwa, wiele bibliotek podejmuje dodatkową działalność, organizując różnorodne wydarzenia i inicjatywy czytelnicze, takie jak spotkania autorskie, konkursy literackie czy targi książki. Przykładem takiego regularnego zaangażowania Biblioteki są coraz liczniej działające Dyskusyjne Kluby Książki. Dzięki nim Biblioteki z miejsc-budynków, w których „wypożycza się książki”, stają się miejscami aktywnego wspierania zaangażowanego, refleksyjnego czytelnika, tworzenia więzi z i między czytelnikami oraz spełniają bardzo ważną rolę (tak rzadko dostrzegają) ćwiczenia rozmowy z drugim człowiekiem.</p> <p>O tym, czym jest i na czym polega specyfika Dyskusyjnego Klubu Książki w Bibliotece uniwersyteckiej, a konkretniej w bibliotece uczelni medycznej, pragnę opowiedzieć w swoim wystąpieniu. Chciałabym podzielić się moim doświadczeniem współprowadzenia DKK. Klub powstał kilka miesięcy temu w odpowiedzi na potrzebę studentów rozmowy o swoich „pozamedycznych” pasjach, ale również dylematach i kłopotach, z jakimi borykają się jako przyszli/młodzi lekarze. Wspomniane „ćwiczenie rozmowy” jest dla nich bardzo ważne – wrażliwa, odpowiedzialna rozmowa z pacjentem to jedna z najważniejszych umiejętności lekarza. Działalność naszego DKK to nie tylko forum o literaturze, ale miejsce, w którym studenci mogą opowiedzieć o swoich wyzwaniach i przemyśleniach. To bardzo ważne, zwłaszcza dla studentów kierunków tak wymagających jak medycyna. Mamy nadzieję, że dzięki DKK uczestnicy mają miejsce (na razie wirtualne), w którym mogą poczuć się swobodnie, zainspirować, rozwinąć swoją wyobraźnię i wrażliwość. Przypomnijmy, że dzięki czytaniu redukujemy stres i napięcie, stymulujemy pracę mózgu, lepiej się koncentrujemy i ćwiczymy pamięć. W naszej skromnej inicjatywie, która spotkała się z bardzo ciepłym odbiorem zarówno wśród studentów, jak i kadry GUMedu, odnalazłyśmy nową, ważną misję do spełnienia dla nas, Biblioteki.</p>
Ewa Nowak	Biblioteka Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach	Covidowa spuścizna	Okres pandemii Covid ograniczył do minimum fizyczną obecność użytkowników w bibliotece, nie ograniczył jednak ich potrzeb. Biblioteka SUM dostosowała swoje funkcjonowanie do tej sytuacji wdrażając na krócej lub dłużej różne zmiany, z których część pozostanie na stałe. Wystąpienie omawia dobre i złe strony tej nowej rzeczywistości.
Anna Bujko	Instytut Północny im. W. Kętrzyńskiego,	Wykorzystanie potencjału biblioteki przy realizacji projektów naukowych	Celem referatu przedstawienie potencjału biblioteki przy realizacji projektów badawczych w dwóch aspektach - w postaci infrastruktury biblioteki oraz potencjału ludzkiego. Infrastrukturę biblioteki należy rozumieć poprzez jej zasoby (zbiory), które mogą stanowić cenne źródło i podstawę badań naukowych, ale także szerzej. To również infrastruktura informatyczna, czyli rozwiązania sprzętowe i programowe, które mogą wspomagać wdrożenie rozwiązań umożliwiających realizację projektów z różnych dziedzin wiedzy. Ogromne znaczenie ma także potencjał ludzki. Szeroko rozumiane kompetencje bibliotekarzy, jak możliwości, zdolności, a przede wszystkim wiedza fachowa i doświadczenie pozwalają traktować bibliotekę (w sensie instytucjonalnym) jako partnera przy realizacji różnych przedsięwzięć. Potencjał kadrowy oraz "zaplecze techniczne" umożliwiają występowanie biblioteki także w roli lidera.
Sandra Adamczyk	Biblioteka Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, Oddział Biblioteki SUM w Katowicach-Ligocie	My się złego (już) nie boimy! Oddział Biblioteki SUM w Katowicach-Ligocie podczas pandemii.	Zamykanie i otwieranie biblioteki, próby utrzymania stałego kontaktu z czytelnikami, konieczność pracy w domu, poznawanie nowych narzędzi pracy, wdrażanie kolejnych pomysłów... To tylko niektóre wyzwania z jakimi od marca 2020 roku zmagają się pracownicy Oddziału Biblioteki SUM w Katowicach-Ligocie w czasie pandemii. W wystąpieniu zostanie omówione jak nowa sytuacja zainspirowała reorganizację pracy Oddziału, jak zmieniły się relacje z czytelnikami oraz jaki wpływ obecna sytuacja ma samych bibliotekarzy.

Paulina Szczucińska	Fundacja OpenStax Poland	Otwarte repozytorium OpenStax - jak korzystać z niego na uczelniach medycznych?	<p>Edukacja zdalna w trakcie pandemii przyspieszyła transformację cyfrową także w zakresie pozyskiwania materiałów do nauki. Gdzie zatem odsyłać studentów, którzy potrzebują wysokiej jakości podręczników, które będą dostępne bez opłat, z każdego miejsca i w dowolnym czasie? W trakcie wystąpienia opowiem o otwartym repozytorium podręczników akademickich OpenStax oraz o możliwości wykorzystania ich na uczelniach medycznych.</p> <p>Od 2012 roku amerykańska fundacja OpenStax, działająca przy Rice University w Houston wydaje darmowe podręczniki, by obniżyć studentom koszty nauki i ułatwić im dostęp do wysokiej jakości zasobów edukacyjnych. Z podręczników OpenStax skorzystało już ponad 14 milionów studentów na całym świecie. Wszystkie tytuły udostępnione są na otwartej licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 (CC BY 4.0).</p> <p>Na platformie OpenStax.org bez opłat czy konieczności podawania danych, już teraz można skorzystać z 44 podręczników akademickich w języku angielskim, m.in. do anatomii i fizjologii, chemii, biologii, fizyki.</p> <p>Fundacja OpenStax Poland jest pierwszą na świecie organizacją, która zainicjowała i zrealizowała adaptację podręcznika OpenStax na rynek inny niż anglojęzyczny. Do dziś wydaliśmy polskie tłumaczenie i adaptację dwóch podręczników OpenStax - trzypięciotomowej "Fizyki dla szkół wyższych" oraz "Psychologii", które są polecane na ponad 100 uczelniach w całej Polsce, w tym na 10 uczelniach medycznych, m.in. na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, Gdańskim Uniwersytecie Medycznym oraz w Wyższej Szkole Medycznej w Białymstoku.</p> <p>Podczas wystąpienia opowiem Państwu, które fragmenty podręczników OpenStax już teraz są wykorzystywane na uczelniach medycznych w trakcie obowiązkowych kursów, m.in. z biofizyki, oraz wskażę tytuły pomocne w realizacji programu studiów, także na anglojęzycznej ścieżce nauki.</p>
Katarzyna Falow, Małgorzata Florianowicz	Biblioteka Główna Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego ul. Dębinki 1 80-211 Gdańsk	"WYMAGANE KOMPETENCJE:... OTWARTOŚĆ"	<p>Słowem kluczowym naszego wystąpienia jest dwójako rozumiana OTWARTOŚĆ. Po pierwsze, biblioteka jako instytucja otwarta, tj. rozszerzająca dostęp do materiałów naukowych oraz wspierająca rozwój nauki poprzez promowanie ruchu Open Access. Po drugie, otwartość jako postawa, której oczekują studenci oraz pracownicy uczelni i którą my, bibliotekarze, chcemy wypracować. Tak podwójnie zdefiniowana otwartość to odpowiedź na potrzeby czytelników, a także wymagania współczesnej nauki, zmiany i reorganizacje szkolnictwa wyższego oraz dynamiczny rozwój technologii. Paradoksalnie, opisywana postawa otwartości okazała się tym bardziej konieczna i pożądana wraz z zamknięciem wymuszonym przez epidemię koronawirusa na całym świecie. Opowiadając o inicjatywach, które BG GUMed podjęła w minionym roku oraz przedstawiając zarys działań planowanych, argumentujemy za tezą, że w obecnych czasach kompetencje merytoryczne to nie wszystko, a bez otwartości są jak książki zamknięte w szafie albo komputery bez prądu.</p>
Marcin Kapczyński	Clarivate	Wsparcie innowacji i doskonałości badawczej poprzez partnerstwo środowisk i zaawansowane narzędzia odkryć i analiz.	<p>Obecne, główne wyzwania stojące przed środowiskiem naukowym to m.in.: ciągła potrzeba konkurencyjności, zabiegania o fundusze, zapewnienia zwrotu inwestycji, umacniania czy podnoszenia swojej pozycji, szukania przełomowych innowacji i wprowadzania ich na rynek w sposób zapewniający sukces. Clarivate jak nigdy wcześniej w historii dzięki konsolidacji swoich rozwiązań naukowo-akademickich, nauk o zdrowiu, farmaceutycznych oraz konsultingu, stał się najlepszym partnerem, który pomaga sprostać tym wyzwaniom, odkryć możliwości i poprawić wydajność badawczą oraz wzmocnić potencjał rozwojowy. Nasze wiodące w branży rozwiązania są oparte na zaufanych na całym świecie danych, zaawansowanych narzędziach analizy i głębokiej wiedzy specjalistycznej.</p>

Panel dyskusyjny: Otwarta medycyna, moderator Witold Kozakiewicz (Uniwersytet Medyczny w Łodzi)

Renata Sławińska	Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu	„Nie zabieraj ORCID na wakacje...” – integracja systemu ORCID z systemem OMEGA PSIR na podstawie doświadczeń 6 bibliotek medycznych	W ramach realizacji projektu „Polska Platforma Medyczna: portal zarządzania wiedzą i potencjałem badawczym”, czwórka partnerów projektu: UMW, GUMed, UML i SUM dokonała zakupu licencji ORCID API, pozwalającej na integrację profili naukowców w lokalnych systemach PPM z ich kontami w ORCID. Oprogramowanie OMEGA PSIR, w którym tworzona jest Polska Platforma Medyczna, jest wykorzystywane także przez Centrum Informacyjno-Biblioteczne UM w Łodzi do utrzymywania platformy PublicUM, na potrzeby projektu „InterScienceCloud - Zintegrowana platforma informacji o działalności naukowej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi”. W czerwcu 2021 roku, już z własnych środków, zakupu licencji ORCID API dokonał Uniwersytet Medyczny w Białymstoku. Licencja ta umożliwi automatyzację procesu przekazywania metadanych publikacji naukowych z profilu naukowca w systemie OMEGA PSIR na konto ORCID. Obecność publikacji na indywidualnych kontach ORCID pracowników prowadzących badania naukowe jest warunkiem uwzględnienia tych prac w zaplanowanej na 2022 rok ewaluacji jakości działalności naukowej. W pracy przedstawiono doświadczenia związane z wdrożeniem API od strony techniczno-informatycznej oraz sposoby realizacji procesu integracji w poszczególnych uczelniach.
Renata Bircka	Uniwersytet Medyczny w Lublinie		
Justyna Zawada	Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu	Systemy CRIS i repozytoria instytucjonalne w polskich instytucjach medycznych - różne drogi, wspólny cel	W polskich instytucjach medycznych przez wiele lat brakowało łatwego dostępu do informacji naukowej i wyników badań naukowych z obszaru polskiej medycyny, a także cyfrowego zbioru publikacji i fachowych informacji medycznych, dzięki którym jest możliwy rozwój badań, nawiązywanie współpracy, korzystanie z wyników wcześniejszych badań naukowych czy weryfikacja aktualnego stanu wiedzy medycznej. Innymi słowy, brakowało systemów typu CRIS (ang. currentresearchinformation system) i repozytoriów instytucjonalnych. W tej sytuacji biblioteki medyczne w Polsce podjęły się budowy systemów typu CRIS i repozytoriów dla swoich macierzystych instytucji, aby promować ich dorobek naukowy i potencjał badawczy i zapewnić jego lepszą widoczność w Polsce i na świecie. W tym celu Zrealizowano dwa projekty, w ramach których dziewięć polskich bibliotek medycznych stworzyło dwie różne platformy. W Uniwersytecie Medycznym w Łodzi powstała Platforma InterScienceCloud (ISC) – Zintegrowana platforma informacji o działalności naukowej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi: https://isc.umed.pl , której częścią jest PublicUM – system informacji o dorobku naukowym pracowników UM w Łodzi: https://publicum.umed.lodz.pl . W siedmiu uniwersytetach medycznych z Białegostoku, Gdańska, Katowic, Lublina, Szczecina, Warszawy i Wrocławia oraz w Instytucie Medycyny Pracy w Łodzi powstała Polska Platforma Medyczna (PPM), portal zarządzania wiedzą i potencjałem badawczym: https://ppm.edu.pl . Obie Platformy zostały zbudowane w ramach projektów wdrożonych w latach 2017-2020 jako część Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W referacie zostaną przedstawione sposoby realizacji budowy platformy CRIS, integracje z systemami zewnętrznymi i przyjęte rozwiązania instytucjonalne. Wykazane zostaną różnice i podobieństwa pomiędzy oboma projektami, rezultaty osiągnięte dzięki ich komplementarności, oraz korzyści wynikające z wykorzystaniu takiego samego oprogramowania i powiązany z tym potencjał rozwoju platform. Omówiony zostanie także wpływ na promocję działalności naukowej instytucji medycznych oraz w jaki sposób przyczyniają się do poszerzenia wpływu polskiej medycyny na rozwój nauki, a także do wzmocnienia promocji idei otwartego dostępu.
Witold Kozakiewicz	Uniwersytet Medyczny w Łodzi		
Agnieszka Goszczyńska	Uniwersytet Medyczny w Łodzi	Udana implementacja Polityki Otwartego Dostępu - kij, marchewka, a może trzecia droga?	W wystąpieniu zostaną zaprezentowane działania na rzecz publikowania w modelu otwartym na Uniwersytecie Medycznym w Łodzi, ze szczególnym uwzględnieniem innowacyjnego wykorzystania systemów zamówień publicznych i finansowania kosztów publikacji artykułów naukowych nauczycieli akademickich oraz oceny parametrycznej.
Jakubczyk Beata, Kubik Szymon, Uryga Anna, Zajac Grzegorz	Biblioteka Medyczna Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie	Instytucjonalna polityka otwartego dostępu do treści naukowych z kilku perspektyw	
Katarzyna Patyrak, Krzysztof Szymański	Elsevier	Maximum impact, minimum burden - Open Science in Medical Sciences	